

KIHNU LEHT

VÄLJAANDJA KIHNU VALLAVALITSUS

juuni 2017 nr. 5 (193)

Kihnu vald tähistas taasloomise 25. aastapäeva

Ajal, mil paljud vallad Eestimaa kaardilt kaovad, on Kihnul põhjust rõõmustada ja pidu pidada – vald tähistas 25. tegutsemisaastat taasiseseksivunud Eestis.

Kihnu tähistas aastapäeva suurelt: sünnipäevapidu peeti 20. mail päev läbi kestnud tegevustega.

Päeva juhatas sisse Suaru sadama turuhoone avamine, millele lisas suurejoonelisust ja pidulikku meeleolu pasunakoor Õnn Tuli Õuele.

Rahvamajas toimus seminar, kus väikesaarte esindajad arutlesid teemal „Väikesaared haldusreformi-järgselt“.

Vanarahvamaja platsil katkus rammu Kihnu sportlikum pool ja selgitati välja Kihnu Kõegõ Kangõmad.

Kihnu kirikus peeti preester Viktor Ivaski eestvõtul liturgia ning kirik oli huvilistele päev läbi avatud.

Muusikalist külakosti pakkus muuseumis Tiina-Mai Keskaik koos oma Pärnu Kunstide Maja harfiõpilastega.

Kihnu muuseumis avati näitus Kihnu Poeem ja toimus kohtumine selle autori, fotograafi Birgit Püvega. Kuna samale päevale oli sattunud ka muuseumiöö, oli muuseum hilisõhtuni kõigile avatud.

Ka koolimaja oli avanud uksed, et näidata huvilistele aasta jooksul valminud kunstitöid ning poiste ja tüdrukute käsitöid. Vaadata sai ka ülevaadet kooli ajaloost.

Raamatukogus oli üles seatud väljapanek Kihnu teemal kirjutatud raamatutest ning vaadata sai filmiprogrammi Kihnu filmidest.

Õhtul toimus rahvamajas kontsert-aktus, kus kõla-

Sünnipäev.
Kihnu sünnipäev on valla
antud Pärnu maakonnale
Kihnu valla
selle kohta,
et 21. mail 1992 kinnitati
tema omavalitsuslike staatuse
ning Kihnu valla
statu omavalitsuslike
haldusüksuse õigustesse.

eesli Rahvapäev
Museumiõhtu
esimene
H. Rüütel

sid sünnipäevatervitused ja praegune valla juhtkond jagas tunnustust valla esinumbritele läbi aegade ning staažikatele töötajatele.

Tervituseks astusid üles Kihnu pillilapsed, Kihnu Vir-

ve pereansambel, ansambel Kihnumua, Kihnu Poisid ja rahvatantsurühm oma esimese suurema esinemisega.

Sünnipäevapidu ei peetud ilma hiiglasliku sünnipäevatoridita ja kroonjuveeliks oli

võimas ilutulestik, mis oli Kihnu kõigi aegade uhkeim.

Jalakeerutamisrõõmu pakkusid Audru Jõelaevanduse Punt ja pasunakoor Õnn Tuli Õuele.

Anu Saare

Fotod: Keneth Lepa

Kihnu jagas tunnustust

Kihnu vallavanem Ingvar Saare ütles, et põhjust rõõmustamiseks on küll ja veel ning põhjust jagada tunnustust neile, kes on 25 aasta jooksul andnud hindamatu panuse, et Kihnu vald oleks selline, nagu ta praeguseks arenenud on. „Head kihnlased, sõbrad, külalised, Kihnu saare edulugu on meie kõigi edulugu ja suur aitäh, et olete sellesse panustanud!“ ütles vallavanem.

Saare ütles, et tahab tänada kõiki, kes on valla arengusse panustanud: elanikke, ette-

võtjaid, volikogu ja valituse liikmeid ning Kihnu sõpru. „Tihti on olulised ja suured asjad sündinud tänu õnnelikele juhustele ja suuremeelsetele inimestele on Kihnu jõudnud ja end Kihnuga sidunud. Selge on see, et ilma nende abiliteta ei oleks Kihnu kultuuriruum UNESCO meistriteoste nimekirjas, ei oleks paljusid ehitisi ega ettevõtmisi, meil ei oleks õigust hülgeid küttida, kui ei oleks inimesi, kes ei oleks kihnu meelt, mis siis, et nad ei oska kihnu keelt.“

Volikogu esimehed:

ELMAR RANDMA

Rahvasaadikute Nõukogu esimees alates 1989 kuni valla taasloomiseni, vallavolikogu esimees kuni 17.10.1999

MARK SOOSAAR

vallavanem 18.12.2002 – 07.04.2003

JOHANNES LEAS

vallavanem 07.04.2003 – 07.11.2005

JOHANNES LEAS

vallavolikogu esimees 25.10.1999 – 07.04.2003

ANNELY AKKERMANN

vallavanem 03.11.2005 – 09.11.2009

EVI TÕEVÄLI (end Vesik)

vallavolikogu esimees 07.04.2003 – 24.11.2005

INGVAR SAARE

vallavanem 09.11.2009 – jätkuvalt ametis

VEERA LEAS (end Nazarova)

vallavolikogu esimees 25.10.2005 – 26.10.2009

Pikka aega samas ametis:

32 aastat hoitud raamatuid **Maire Havik** – alustas raamatukogus tööd 20. septembril 1985

Vallavanemad:

OSKAR MÄTAS

Rahvasaadikute Nõukogu Täitevkomitee esimees alates 1987 kuni valla taasloomiseni, vallavanem kuni 10.12.1993

29 aastat kõrditriibulises valla kultuurielus

Veera Leas – alustas rahvamajas tööd 1988. aasta juunis

JUHAN VAPPER

vallavanem 10.12.1993 – 25.10.1999

25 aastat raamatupidamist

Marika Vesik – alustas raamatupidaja 1992. aastal

TAIVI VESIK (end Laos)

vallavanem 05.11.1999 – 27.10.2000

Eraldi tänu 38 aastat ametis olnud:

MALLE KULDKEPP (end Pihu)

Tööraha S aadikute Nõukogu sekretär alates 1965 kuni valla taasloomiseni, valla-sekretär kuni 09.07.2003

ARGO LILLES

vallavanem 11.11.2000 – 18.12.2002

VALLAVALITSUSES

◆ Lihtmenetlusega hanke "Tuletõrje veevõtkohtade ehitamine ja projekteerimine" parimaks pakkujaks kinnitati Aktsiaselts Terrat poolt esitatud pakkumus maksumusega 44 800 eurot (käibemaksuta) kui odavaim esitatud pakkumus;

◆ Anti luba avaliku ürituse, "Kihnu Räämeretk 2017" korraldamiseks;

◆ Lükati tagasi lihtmenetlusega hanke "Muuseumikuuri I etapi ehitamine" menetluse käigus ainsana kvalifitseeritud ja vastavaks tunnistatud „Markend Team OÜ“ pakkumus, kuna selle maksumus ületab hankija eelarvelisi võimalusi;

◆ Kihnu Räämeretke 2017 toetati 260 euroga;

◆ Avati välja kuulutatud eelläbirääkimistega enampakkumine Saeveski kasutusse andmiseks ja ainuke pakkuja, FIE Ervin Kaldmäe, kutsuti läbirääkimistele;

◆ Kirjaliku enampakkumise, Laoba ALA 1, parimaks pakkujaks kinnitati Kolde talu, kes pakkus 5 aastase perioodi eest 5 eurot;

◆ Kirjaliku enampakkumise, Laoba ALA 2, parimaks pakkujaks kinnitati Kihnu Majanduse OÜ, kes pakkus 5 aastase perioodi eest 100 eurot;

◆ Kuulutati uuesti välja lihtmenetlusega hange "Muuseumikuuri I etapi ehitamine";

◆ Kirjaliku enampakkumine Saeveski ümbruse kasutusse andmiseks tunnistati nurjunuks, kuna alghinda ei pakutud;

◆ Eraldati sotsiaalhoolekandelist toetust;

◆ Kinnitati päästehoone projekteerimistingimused (vallale kuuluval Valve kinnistul, Lemsi külas)

◆ Kiideti heaks valla 2016. majandusaasta aruanne.

Puhkpill mängis sadamaturu avatuks

Foto: Keneth Lepa

Puhkpillihelide saatel avatud Kihnu sadamaturg ootab nüüd kauplaid ja lahkeid ostjaid.

„Ma armastan sadamaturgu,“ kuuldis mitmest suust, kui orkester Önn Tuli Öuele puhkpillimänguga Suaru sadamas turuhoone avatuks mängis. Selgus, et see lause on pärit Dendralt ja asjaosalised kasutavad seda nüüd sadamaturust rääkides suure rõõmuga.

Kihnu abivallavanem Taivi Vesik ütles, et Suaru sadamaturu ehitamine ja ümbruse korrastamine on Kihnu valla senini kõige suurem turismialane ettevõtmine. Mõte hakkas idanema, kui paar suve tagasi sadamas väikestes kioskites kohaliku toitu ja käsitööd müüma hakati. „Sealt tuli mõte lahendada kauplemine suuremal moel ja suuremete võimalustega ja nii see sün-

dis,“ lausus Taivi.

Müügikohti on esialgu sätitud kaheksa, kuid laudu ümber seades saab kohtade arvu suurendada.

Kauplemispileti saab osta päeva, nädala või kuu kaupa ja müüa saavad kõik, kes müügikoha ostnud.

Kuna kauplemisperiood on Kihnus ikka suvel, kui on külalisi ja nõudlust, on see aeg napp. Seepärast on Taivi sõnul plaanis hoone kasutusaega pikendada ja korraldada seal erinevaid ettevõtmisi, näiteks sadamakontserte, restoraniõhtuid, näitusi.

Lisaks turuhoonele valmis sadama puhkeala laudade ja pinkidega, kus jalga puhata, piknikku pidada ja sadamamelu ja vaadet nautida. Lastele on seal mängulaev koos liumäe ja ronimisõimalustega.

„Sadam on saare merevärav ja soovime, et sinne

elukeskkond oleks ilus ja et kihnlased ja saare küllalised end siin hästi tunneksid,“ ütles vallavanem Ingvar Saare sadamaturgu avades. Ta ütles, et tunneb heameelt, et sai turuhoone avada just valla sünnipäevapidustuste ajal.

Kogu Suaru sadama projekti maksumus on 81 976 eurot, millest 39600 eurot oli Leader toetus, ülejäänud raha tuli valla eelarvest.

Ala projekteeris Lahemaa OÜ, ehitaja oli Kihnu Majanduse OÜ ja omaniku-järelevalve Tregeron OÜ.

2. juunil läks kauplemiseks, kuid ei ole veel täit hoogu sisse saanud. Abivallavanem Taivi Vesiku sõnul on varasemad aastad näidanud, et tõsine kauplemine läheb lahti jaanipäevast.

Anu Saare

VOLIKOGUS

◆ Kinnitati valla eelarvestrateegia aastateks 2017- 2025

◆ Võeti vastu kingitus ja rahaline kohustus;

◆ Valla taasloomisest 25 aasta möödumisel anti välja tunnustuskirjad kõigile selle

25 aasta jooksul ametis olnud volikogu esimeestele, vallavanematele, kogu 25 aastase perioodi ametis olnud töötajale ja erilise tunnustuse pälvis 38 aastat vallasekretärina ametis olnud Malle Kuldkepp (loe lk 3).

Kihnu poeem fotodel

„Kihnu poeem kõneleb inimese ja looduse kooslusest, mis on minu jaoks midagi väga ilusat ja poeetilist,“ lausus fotograaf Birgit Püve.

Kihnu muuseumis saab imetleda Birgit Püve fotonäitust Kihnu poeem, mis on pildiseeria Kihnu inimestest neile omaste kihnapäraste mustrite ja värvide taustal.

„Muuseumiöö päevakangelane on Birgit Püve,“ juhatas Maie Aav näituse sisse. „Kangelased on ikka modellid siin seintel. Kui inimesed poleks nõus olnud, poleks ma saanud seda näitust teha,“ ütles fotograaf sõnajärge saades.

Ajakirjanikuametist fotograafiale pühendunud Birgit Püve rääkis, et esialgu oli tal plaanis pildistada Kihnu elu erinevatel aastaaegadel, aga sai aru, et see ei kõneta teda, pealegi on seda juba enne tehtud. Temal aga olid visuaalselt silme ees kihnu värvid ja mustrid ja kuklas tiksus küsimus, mis nendega teha. „Hakkasin siis naistelt kangaid lunima ja nende taustal pildistama,“ rääkis ta. Kuigi esimene pildistatav oli mees, Kaja Jaan, on enamasti fotodel naised. „See on õigustatud, sest naised on Kihnus kirevam pool,“ põhjendas ta. Inimeste ja värvide vahel on kontrasti loomas mõned pildid lihtsast Kihnu loodusest.

Kihnu inimesi fotodele modellideks saada polnudki raske, Birgit astus ligi ja küsis nõusolekut. Inimesed on olnud vastutulelikud, lausus fotograaf. Sellist inimest ei olnudki, kes oleks pildistamisest keeldunud. „Birgiti lihtne ja siiras lähene mine pugus inimesele naha alla,“ lisas muuseumi juhataja Maie.

Autori enda lemmikfoto on Kolde Külli portree, kusjuures Küllil käes olnud lambavill jäi Birgitile juhuslikult

Foto: Kenneth Lepa

Kolde talus silma ja nii ta selle modellile kätte sättiski.

Inimesed on fotodel üpris tõsised ja mõtlikud. Kas see on taotluslik?

Birgit ise ei armasta selliseid fotosid, kus püüdlukult naeratades poseeritakse, seepärast juhendas ta inimesi ja palus neil olla loomulik. „Ütlesin, et ärge mind üldse tähele pange, vaid mõelge oma mõtteid, siis tuleb inimese loomus ka rohkem välja,“ selgitas ta.

Tähelepanuväärne on, et fotograaf pildistab filmile – paljud fotokunstnikud pole digiaparaati hea lõpptulemuse huvides kasutusele võtnud. „Digipilt on ühtoonilisem ja lame, film teeb foto elavamaks ja mitmekihilisemaks ja see annab pildile sügavust ning elu,“ selgitas fotokunstnik. Tööprotsessi teeb selline „vanaaegne“ pildistamisviis pikemaks ja keerukamaks: kõigepealt peab filmi ilmutama, siis fotod skaneerima ja välja printima. Ka

võtete arv on filmiga pildistades piiratud ja fotokunstnik peab iga klõpsu hoolega läbi mõtlema.

Kui Birgit Püve Kihnus paar aastat tagasi märtsikuus esimest korda käis ja saarele tiiru peale tegi, ei näinud ta mitte ühtegi inimest. „Ma mõtlesin, et see saar minule ei avanegi ja tekkis küsimus, kas siin üldse elab keegi,“ naeris ta.

Kaja Jaan ütles vahele, et oleks ta sel päeval majast püssiga välja tulnud, oleks fotograaf nähtavasti igaveseks jooksu pannud. (Fotol on Kaja Jaan püssiga). Alles teisel kolmandal päeval tulid inimesed majadest välja ja tekkisid esimesed kontaktid.

Lisaks modellidele tänas Birgit Püve kaht inimest: teda saarega tuttavaks teinud Maret ja Maiet, kes näituse korraldamisel abiks oli ja tähtaja peale pani – muidu oleks võinud kavatsus *venüma* jääda.

Head suhted on vastastiku-

Birgit Püve fotonäitus

Kihnu poeem

Avatud Kihnu muuseumis
suve lõpuni,
iga päev 10:00 - 17:00

sed – Mare andis Birgitile enda ja Lepiku Marge ühise kingitusena kordi.

Näitus Kihnu Poeem rändab edasi Berliini Eesti saatkonda esindama Eesti vabariiki juubeliaasta ühe sündmusena.

Birgitil on aga üks näituse idee Kihnuga seotult veel. Ta tahab üles pildistada vanad mootorrattad. „Mootorrattakultuur on hääbuv nähtus, aga Kihnule väga omane ja visuaalselt väga huvitav materjal fotograafiale,“ ütles ta.

Anu Saare

Kihnu ja Munalaiu sadamate liikluskorraldusest

Armast rahvas! Taas on algamas hooaeg, mil Kihnu saare ning mandri vahel on liikumas rohkesti inimesi ja sõidukeid.

Et liiklus sadamaalal kulgeks turvaliselt ja sujuvalt, palume järgida teemärgistust, viitasid ja sadamatöötajate juhiseid.

Siinkohal selgitaks veel üle kõige olulisema.

Sadama sõidukite alale on joonitud E-pileti-, üldjärjekorra- ja mahasõidurajad.

E-rajad on arvestatud 22-le sõidukile ehk 110-le liini-meetrile. Kõigi sõidukite mahutamiseks peavad esimesed kindlasti sõitma peatumisjooneni ja sõidukite vahed jääma kuni 1m. Siin ei ole saabumise järjekord oluline, kuna kõik E-pileti soetanud mahuvad kindlasti laevale.

Üldjärjekorra rajad on tähistatud numbrita 1 ja 2. Väljamüüdud E-piletite korral mahub üldjärjekorrast praamile veel kuni 11 sõidukit. Munalaius mahuvad kõik need sõidukid rajale 1.

Kihnu sadamas on üldjärjekorra rajad 1 ja 2. Siin on oluline saabumise järjekord. Kindlasti on vajalik järjekorra esimese sõidukiga suunduda peatumisjooneni, edasi kuni 1meetriste vahedega raja lõpus oleva kollasega märgistatud parkimise keelualani. Kui rada 1 on täitunud, siis tuleb sõita raja 2 parkimisjooneni, kus üldjärjekorra arvestus jätkub.

Sõidukitega saatjatel ja vastutulijatel on Kihnu sadamas võimalik peatuda praami kõrval oleval alal ehk endisel Amalie ootealal (joonisel viirutatud). Kellele väike jalutuskäik sobib, saab parkida ka sadamate ääres.

Kindlasti ei tohiks peatuda ooteradadel, kui ei plaanita sõidukiga suunduda laevale.

Ühistranspordi ehk kastiautode parkimiskoht on praamikail olev ala, kust reisijate liikumistee ei ristunud muu liiklusega (joonisel ala A).

Jalgsi liikujatele on soovitus turvaliseks kulgemiseks kasutada kõnniteed ja ülekäigurada.

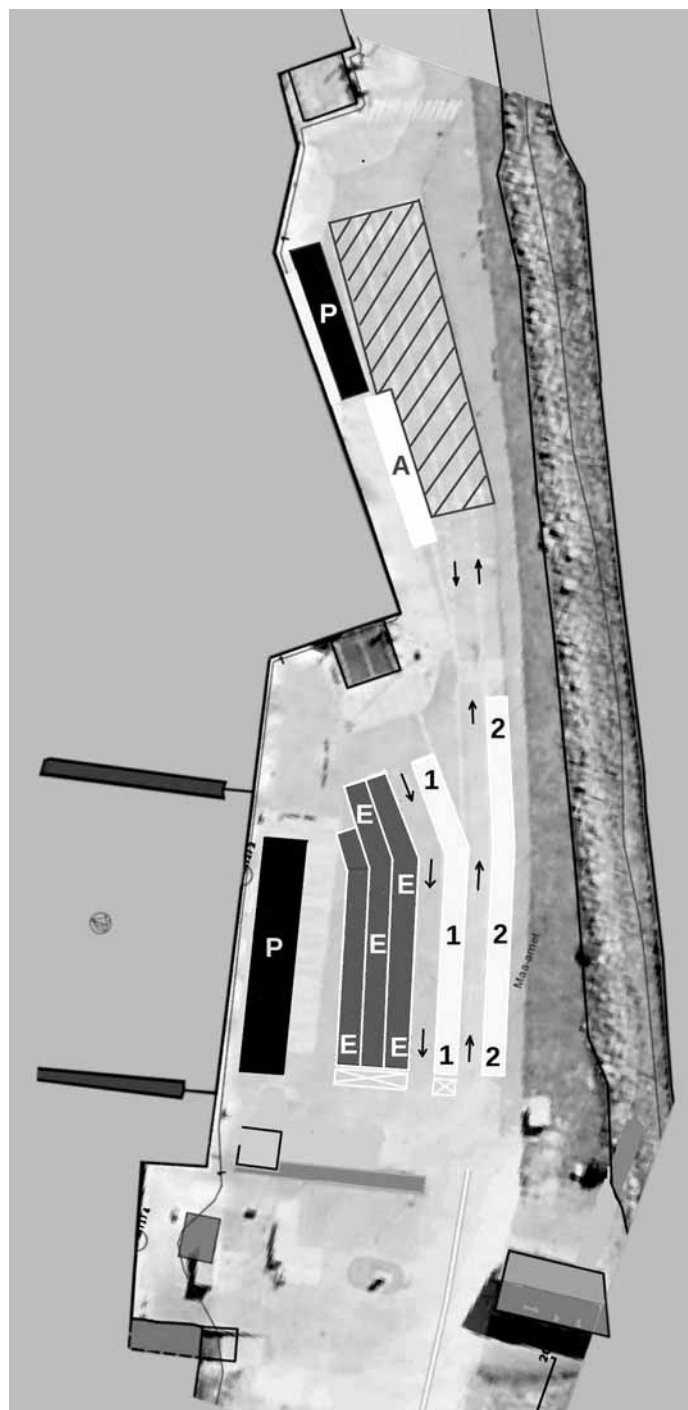
Kaide ääres parkijatele on palve jätta kindlasti kontakt sadamakorraldajale, et saaks vajadusel ühendust. Aegajalt peab laadimiseks või remondiks pääsema kai äärde kraana vm. tehnika ja siis on vajalik sõidukite ümberpaigutamine.

Kindlasti tahaks rõhutada ohutu kiirusega liikumise vajadust sadamates. Maisjuunis saabub hulgaliselt õpilaste gruppe, kelle jaoks ei ole sadama keskkond igapäevane ning kes peale pikka bussisõitu sadamaalal energiliselt sibavad.

Kokkuvõtvalt siis – sadama personal teeb liikluse sujuamiseks kõik endast oleneva.

Arvestage üksteisega ning olge *nd ikka terved ja rõemsad!*

Jaanus Jürivete
sadamakapten

Vallavalitsus müüb suulisel enampakkumisel võõrandamata jäänud vara hindadega:

1. Elektriradiaator, hind 10 eurot/tk;
2. Tool suur, hind 5 eurot tk;
3. Tool väike, 5 eurot tk;
4. Laud, 10 eurot tk.

Soovijail pöörduda 446 9910 või info@kihnu.ee igal tööpäeval.
Müük kestab, kuni kaup jätkub.

Taasiseseisvunud Kihnu tähtsündmused

**Ööpäevaringse elektri-
ta väikesaar, kuhu viis
paar korda nädalas
Pärnust kolmetunnine
meretee ja mõistagi
mitte iga ilmaga –
selline oli argipäevaelu
Kihnus 25 aastat tagasi.**

Nüüd on kõik hoopis teisiti: moodne laev sõidutab soovijad paar korda päevas hooldatud aedade ja korras majapidamistega saarele, kus ootab traditsioone austav kogukond oma unikaalse kultuuri ja meelelaadiga.

Munalaiu sadam lühendas mereteed oluliselt

Kui 1992. aastal Kihnu vald taastati, sai omavalitsuse ülesandeks kohalike inimeste liiklusalade ja mandri ja saare vahelise ühenduse parandamine ja korraldamine. Sel ajal toimus regulaarne laevaliiklus Kihnu vaid Pärnust, transport oli heitlik ja juhuslik. Kihnlaste jaoks on esmatähtis võimalikult vähe vee peal olla, nende jaoks on meresõit vajadus, mitte lõbusõit. Johannes Leas oli see mees, kes oma naabrimehe Nikolai Sepaga oli aastaid heietanud mõtteid mandrilepääsust Munalaiu kaudu, mis sel ajal oli mandrist eraldatud kivine laid.

Juku, nagu Least Kihnus kutsuti, tütar Ly Lilles mäletab oma koolipõlvest isa arutelusid sellest, kuidas mereteed lühendada. „Minu arust oli see perspektiivikas ning julge mõte ja müts maha tema ees, et ta selle niikaugele sai,“ leidis Lilles.

AS Kihnu Liin, mida Johannes Leas juhtis, eestvedamisel ehitati kõigepealt Munalaiu mandriga ühendav tamm, seejärel muul, mille juurde said silduda posti- ja kaluripaadid ja seejärel sadam. Ehitus toimus Pärnu maavalitsuse kaudu ja Eesti riigi toel.

Pärnu Postimees kirjutab

4. novembril 1994 kell 12 19 lülitab tollane vallavanem Juhan Vapper sisse mandrivoolu.

1993. a 22. juunil esikaanel: „Lõpuks oli käes see päev, kui Munalaiu sadamas esmakordselt Eesti riigi ja Pärnumaa lipp vardasse tõmmati ja enne Jõnni teeleminekut pidulikult sinimustvalge lint riigisekretäri Ülo Kaevatsi ja Pärnu maavanema Rein Kirsi poolt läbi loigati.“ Kaevats ütles avamisel, et tasapisi on Eesti riigis juurdumas arusaam, et praamiliiklus on maantee pikendus ning saare põliselanikele peaks sõit prii olema.

Uus sadam alustas tööd viimas ja tuules ja lühendas veeteed mandri ja Kihnu vahel 40 kilomeetrit.

Roostist toodud uus parvlaev, mis aastakümneteks kihnlaste teenistusse jäi, tegi esimese reisi juba enne sadama avamist 4. juunil 1993, toimetades saarele Eesti Saarte aastakoosolekust osavõtjad. Rahva Hääl kirjutab: „Kihnlane Johannes Leas võis end tunda päevakangelasena. Reisiseltskond loopis meest õhku, šampanja vahutas.“

Merekaabel tõi ööpäevaringse elektriühenduse

Mart Laari viimane tööpäev peaministrina 1994. aastal ei

jäädvustunud mitte ainult Eesti poliitilise daatumina, vaid ka Kihnu inimeste mälu - peaministri osalusel peeti pidu selle auks, et merekaabli ehitamine tõi saarele ööpäevaringse elektri.

Enne seda tootis energiat kohalik diiselkütusel töötav ühe mootoriga jõujaam, kuid 90ndate alguse naftakriisi ajal ei jätkunud kütust piisavalt. Reaalne elu nägi välja nii, et südaööl võeti vool ära ja tagasi tuli see kell 6 hommikul. Kütte transport saarele oli tülikas, eriti talveperioodil. Elektri voolutugevus kõikus märgatavalt, voolukatkestused olid sagedased ja kõik see lühendas elektriseadmete eluiga tunduvalt. Selline närvesööv ja tülikas olukord kestis Kihnus aastaid ning inimesed pidid sellega paratamatult harjuma ja leppima.

Kihnu valla tollane raamatupidaja Arvo Täll meenutab, et pärast merekaabli ehitamist andis Eesti Energia liinid esialgu Kihnu valla bilanssi ja kasseeris raha selle järgi, kui palju nad elektrit väljastasid. Vallamajas koguti elektriraha elanikelt paari rubla kaupa kokku, aga vahe jäi sisse ja miinuse mak-

sis vald kinni. „Alguses käisid need asjad nii, et elektrit varastati ja see läks vallale kalliks maksma.“ Raamatupidaja mäletab, et olukorra lahendusega vallas toime ei tulnud – saarel polnud elektrikut, kes veale jälile saanuks. Elektriarvestus sai joone peale siis, kui liinid Eesti Energiale üle anti.

UNESCO auväärses nimistus

„Eks ma „süüdlane“ ole, et Kihnu saarestiku loodus, inimeste traditsiooniline elutegevus ja keel ning kultuur 2003. aastal UNESCO pärimus- ja vaimsete kultuuride nimistusse võeti,“ ütles Mark Soosaar. Ta töötas UNESCO ekspordina Mongoolias ja tutvus UNESCO pärimuskultuuride osakonna juhataja jaapanlanna Noriko Aikawaga. Soosaar rääkis, et kutsus selle väga kena ja targa naise 2002. aastal Pärnu Filmifestivali žüriisse ning viis ta ka Kihnu.

Kui Noriko Aikawa nägi Kihnu kogukonda, oli ta vaimustunud sellisest unikaalsest leiust Euroopa üsnagi tsiviliseeritud maailmas ning tegi tollasele kultuuriministrile Signe Kivile ettepaneku kih-

nu kultuur kindlasti UNESCOsse esitada. Minister Kivi, kes oli tekstiilitudengina käinud Kihnus naiste käsitööd uurimas, pani kohe kõik rattad käima ning asuti vajalike dokumente kokku panema. Taotluse põhiosa tugines Ingrid Rüütli uurimustel, kes panustas oluliselt ekspeditsioonile. Kihnapoolset administratiivset asjaajamist korraldas Annely Akkermann ning nii juhtuski, et 2002. aasta oktoobris esitas Vabariigi Valitsus Kihnu kultuuriruumi UNESCO auväärse nimistu kandidaadiks. Positiivne vastus saabus aasta pärast.

Pärast seda läks lahti tõsine võistlus kahe kihnu kultuuri kaitsva ja arendava sihtasutuse Kihnu Kultuuriruumi ja Kihnu Instituudi vahel. Üsna pea tekkis mõistlik tööjaotus - Kihnu Kultuuriruumi peamiseks tegevusalaks sai pärimusmuusika ja Kihnu Instituudi fookuseks kujunes kihnu keel: sõnastikud, kihnukeelsed raamatud ja raadiosaated.

Instituudi viimase nelja aasta kõige väljapaistvamad tööd on olnud: Manija Muuseumiaida ehitamine ja avamine 2015. aastal, Kihnu Sõnaraamatu väljaandmine koostöös Emakeele Instituudiga 2017. aastal ja kihnukeelsed saated Vikerraadios, mida toimetab Mark Soosaar ja kus saatejuhtideks on olnud Kihnu lapsed Kase Kai, Kolde Kaisa ning Pärna Raigo.

Sa Kihnu Kultuuriruumi tähtsamad tegemised on olnud Kihnu Pärimuskooli loomine ja õpilaste regulaarse pilliõppe korraldamine, Kihnu Mere Peo ja Kihnu Viulifestivali traditsioonide ellukutsumine, Metsamaa pärimuskultuuritalu rajamine, Kihnu tuletorni külastajatele avamine.

Püüasustusega väikesaarte seadus

Püüasustusega väikesaarte seadus hakkas kehtima 2004. aastal. Peamised teemad on seal omavalitsuslikud eri-

Samal päeval väisab Kihnut viimast päeva peaministri ametis olev Mart Laar, kellele kingiti Kihnu tekk. Fotod: Arvo Täll

sused, ühenduse pidamine mandri või lähima suursaarega, aga ka maaomand.

Seaduse vastuvõtmise ajal Kihnu vallavanema ametis olnud Mark Soosaare sõnul on kõige käegakatsutavam kasutegur, et seadus kohustab riiki tagama aastaringse ühenduse. Samuti saavad väikesaared seaduse alusel oma saarelisuse tõttu toetust ja sisse on seatud erinevad regionaalprogrammid, kust toetust taotleda. Soosaare sõnul oli seaduse üheks eesmärgiks, et otsustamine toimiks kogukonna ühiste otsuste alusel, aga enamik Eesti väikesaari ei täida seadusest tulenevat üldkogu nõuet.

Aastal 2017 jõub seadus ehk mõneti deklaratiivseks ning toona kehtestatud nimistu vajab täiendamist. Siiski väljendab seaduse sisu endiselt kõigi Eesti väikesaarte elanike ja kogukondade vajadusi.

Kihnu vallavanem Ingvar Saare leiab, et püüasustusega väikesaarte seadus on siseriiklikult üks olulisimaid verstaposte väikesaarte arengu kujundamisel. Seadusandja on selgelt formuleerinud, et täitevvõim peab saarte arengu, elulaadi ja jätkusuutlikkuse tagamiseks leidma vajalikud meetmed. „Nii nagu kõik saared, on ka

vajadused ja lahendused erinevad. On hea meel, et riik mõistab erisuste olulisust.“

Ühendus mandriga järjest paremaks

Sajandi teiseks kümnendiks oli kihnlaste mandrilepääs hästi korraldatud ja tehtud oli kõik, mis inimese võimuses.

Transpordikorraldus oli nii sujuvaks timmitud, et Kihnu valis Pärnu maakonna transpordinõuniku Avo Rahu Kihnu valla aukodanikuks.

Ilma vastu ei saanud aga ükski inimene ning talveperioodil, kui meri jäätus ja navigatsioon peatus, oli liiklus eriti habras. Jäätteid soojadel talvedel rajada ei saanud, 8-kohaline lennuk ei lennanud uduse ega lumesajuse ilmaga ning hõljuk ei sobinud igapäevaseks liikumiseks hoopiski. Igal talvel oli päevi, mil ükski transpordivahend ei liikunud, mõnikord oli koguni nädalane paus, ja Kihnu inimeste jaoks jäid ära tähtsad asjaajamised ning kokkulepitud kohtumised.

Kihnlased tahtsid jääklasiga laeva, mis sõidaks aasta läbi, ja said selle laeva.

Avalikul konkursil valis rahvas armastatud rahvalauliku järgi laeva nimeks Kihnu Virve, mis asus liinile 2015. aasta oktoobris.

Laevaliiklus keeras uue lehekülje ja kuigi tormipäevi tuleb ikka ette, näitas tubli „jäämurdja“ kahel esimesel talvel end heast küljest, vaid paaril korral on kuhjunud rüüsi jää probleeme tekitanud. Lisaks on laev ilus, suur ja moodne ja lisaväärtuseks on, et kenast salongist saab imetleda jääpangal pikutavaid hülgeid.

Kihnu Virve esimene suvi (2016) näitas märgatavat turistide arvu tõusu ja saarele saabujaid oli suvekuudel 5000 inimese võrra rohkem.

Haldusreform jättis Kihnu puutumata

Haldusreformi seaduses on sisse kirjutatud võimalus jätta eraldiseisvaks omavalitsuseks Eesti territoriaalmeres paiknev mereline saarevald, mille territooriumi vald teravikuna hõlmab ja kus teostatakse iseseisvat omavalitsuslikku haldamist.

Oma eraldi jäämise taotluses vabariigi valitsusele põhjendati, et Kihnu vald on tervik, mille sisesidemed on tugevamad kui sidemed naaberkeskustega. Sellele seab omad piirid ühendusepidamine mandriga, see väljendub nii tundlikkuses ilmastikuolude suhtes kui ka füüsiliste piiride osas - liiklemine saarele ja sealt ära on alati seotud kindlate kellaaega-

dega ning ajalise ressursiga. Valdav osa teenustest osutatakse saarel kohapeal. Need teenused, mida osutatakse väljaspool saart, on näiteks keskharidus ja teise taseme arstiabi ning tol hetkel teadaolevas seadusandlikus raamistikus, nii seadusandluse kui rahastuse osas, ei ole Kihnu vallal ühtegi sisulist põhjust loobuda omavalitsusüksuse staatusest, sest omavalitsus tuleb hinnangul oma ülesannetega toime. Lisaks suudetakse kujundada ümbritsevat keskkonda ning olla piirkonna arengueduriks.

„Anname endile aru, et suures osas tuleneb Kihnu võimekus riigipoolse rahastuse olemasolust, kuid kuna praegu puudub vastupidine teadmine, et riik kavandaks väikesaarte rahastuse muutmist, on asjakohane jätkata tänase toimimisskeemi järgi,“ kirjutas Kihnu vald taotluses.

Kihnu kogukond võttis haldusreformi osas seisukoha, et Kihnu valda ei ole vaja liita mandri omavalitsustega. 2016. aasta lõpus läbi viidud küsitlus näitas kihnlaste tahet selgelt: 94,1 % vastanuid arvas, et Kihnu ei peaks liituma. Vallavalitsus tegi koos teiste saarvaldadega tööd, et rõhutada saare eraldijäämise vajadust ja palus vabariigi valitusel kohaldada haldusreformi seaduses sätestatud erandit.

Nii läkski - 2017. aasta veebruaris tegi vabariigi valitsus otsuse, et Kihnu jääb saarvallaks.

Kiirem ja kvaliteetsem arstiabi

Olulise paranemise on läbi teinud tervishoiuvaldkond – Kihnus loodi oma kiirabibrigaad ja raskema juhtumi korral sõidab abivajaja juurde helikopter. Samuti seati renoveeritud tervisekeskusesse sisse hambaravikabinet.

Selle kümnendi algul juhtus Kihnus mitu surmaga lõppenud õnnetust, mil kiire arstiabi võinuks päästa elu, aga

abi jõudis saarele liiga hilja. Lisandusid erinevad administratiivsed mitmetimõistetavused, mis tekitas küsimuse – kas kihnlased ei olegi õigustatud saama kiiret esmaabi?

Kihnu valla initsiatiivil algatatud nõupidamised ja arutelud meditsiiniteenuste parandamiseks ja eriti abi kiiremaks kohalejõudmiseks kandsid vilja.

2011. aastast hakkas Kihnus tööle kahe vahetusega esmaabimeeskond ja vajadusel sõidutab abivajaja haiglasse helikopter. Selle toimimiseks sõlmisid Terviseamet ja Põhja-Eesti Regionaalhaigla (PERH) lepingu. Kui on raske kutsung, siis esmaabiandja läheb kohale ja samaaegselt saadetakse välja kopter, kergema juhtumi puhul suunatakse haige perearsti juurde. Raha uue süsteemi toimimiseks eraldab riik läbi Terviseameti ja see on kergenduseks ka Kihnu valla rahakotile.

Vallavanem Ingvar Saare kiidab koostööd Terviseameti ja PERHiga: „Ilma Üllar Kaljumäe ja Andrus Remmelgase initsiatiivikusest ei oleks antud süsteem käivitunud. Täna on Kihnu pilootprojekt arendatud terviklikuks süsteemiks, mis toimib nii Ruhnul kui Vormsil.“

Ka Kihnu vald on oluliselt panustanud: kunagise haigla tühjaks jäänud ruumidesse rajati tervisekeskus. 2012. aastal ehitati sinna hambaravikabinet, 2013. aastal renoveeriti ruumid perearstile ja kohandati võimalused kiirabile. Igal aastal korraldab Kihnu perearst tervisepäevi, mil kihnlased saavad kodusaarel erinevaid erialaarste külastada.

Hambaravikabineti avamine oli eriti tähtis sündmus, mis on oluline kõikidele Kihnu inimestele, sest Pärnuse arsti juurde sõitmisega kaasnenud aja- ja rahakulu tõttu jäid nii mõnedki hambad lihtsalt ravimata.

Anu Saare

Haara pere ja piknikukorv ning tule maakaitsepäevale!

Kaitseliidu Pärnumaa malev ühes oma sõpradega kootab kõiki 23. juunil Reiu Puhkekeskuse juurde maakaitsepäevale. Pakkige piknikukorv ja pere kokku ning tulge osa saama ühest meeleolukast ja tegevusi täis päevast.

Selleaastase Pärnumaa maakaitsepäeva märksõna on ohutus. Muuhulgas saab oma silmaga kontrollida, kui palju pikeneb kiiruse suurenemisel auto pidurdusteed. Saab õppida, kuidas teha häirekeskusesse kõne nii, et abi võimalikult kiiresti kohale jõuaks ning samuti on võimalik vaadata ka kaitseliitlaste, politsei ja pääste demonstratsioonesinemisi.

Kohal on Kaitseliidu, Politsei- ja Piirivalveameti, Päästeameti ning Sindi vabatahtlike päästjate tehnika, oma käega saab katsuda Kaitseliidu varustusse kuuluvat relvastust ja osa võtta põnevast auhinnamängust. Naiskodukaitse pakub külalistele sõdurisuppi ja tutvustab oma tegevusi ning noorkotkad ja kodutütred pakuvad tegevust maakaitsepäeva noorematele külalistele.

Pärast hoogsaid tegevusi saab istuda perega jõe äärde, nautida looduse ilu, pidada piknikku ja oodata maakaitsepäeva kõige tähtsamat hetke, kui mööda Reiu jõe jõuab kohale Eesti Vabariigi presidendi Kersti Kaljulaidi poolt süüdatud võidutuli.

Päraste pidulikkude võidutule kohalejõudmist on igal külalisel võimalik võtta killuke tuest kaasa ja süüdata sellest oma jaanilõke. Selleks peab vaid kaasa võtma küünla või tõrviku, millega saab tuld koju transportida.

Maakaitsepäev on kõigile tasuta ning päeva õnnestumisele on öla alla pannud Kaitseliidu Pärnumaa malev, Naiskodukaitse Pärnumaa ringkond, Kodutütarde Pärnumaa ringkond, Noorte Kotkaste Pärnumaa malev, Politsei- ja Piirivalveamet, Päästeamet, Häirekeskus, Maanteeamet, Sindi vabatahtlikud päästjad ja Paikuse vald. Kohtume Paikusel!

Maakaitsepäev Pärnumaal

23. juuni 2017 Reiu Puhkekeskuse kõrval

13:00 Maakaitsepäeva avamine

13:00-17:00 Kaitseliidu, Politsei- ja Piirivalveameti, Päästeameti, Häirekeskuse, Maanteeameti ning Sindi vabatahtlike päästjate tehnika ja varustuse näitus ning tegevused külalistele

13:30 Päästeameti demonstratsioonesinemine

14:00 Politsei- ja Piirivalveameti demonstratsioonesinemine

14:30 Maanteeameti demonstratsioonesinemine

15:00 Kaitseliidu demonstratsioonesinemine

15:25 Auhinnamängu ja paintballi laskmise võitjate autastamine

15:45 Kaitseliidu Pärnumaa maleva orkestri Saxon'i kontsert

16:15 Võidutule saabumine ja jagamine, maakaitsepäeva lõpetamine

Parkida saab Reiu jõe vastaskaldal asuva Lodja tee ääres, jälgi viitasid ja parkimiskorraldajate juhiseid!

kaluritõpääväle pühendet vestival

REEDE, 7. juuli

- 17.00** Väituse „Kalapüük Kihnus“ avamine
Kihnu Muuseumi seinal
Sissepääs sadamas olevale peolale piletiga al 18.00
- 19.45** MOOTORRATASTE PARAAD Arumäelt
sadamasse (*motikad läbi Lemsi*)
- 20.00** PEO AVALÖÖK sadamas, avasõnavõttud ja
lipu heiskamine
- 20.15** KIHNU VIRVE ja PEREANSAMBLI
Kihnu Mere Peo tervitus
- 20.30** Kihnu rahvatantsurühm ja Kihnu naisrühm
PITSID PAISTVAD
- 21.00** TALLINNA ROTARY KLUBI segakoor
- 21.30** Täiskasvanute segarühm ja naisrühm
OH JA AH
- 22.00** Peaesineja ansambel SINGER VINGER
- 00.00** Tantsuks ansambel VÄLIHARF

Kogu peo vältel on
külalastajatele avatud
muuseum ja tuletorn.
Sadamas avatud kohvikud.

LAUPÄEV, 8. juuli

- 9.00** LAADAPLATS AVAMINE käsitöö ja rahvusliku
toidu laat, kontserdid ja tegevused lastele:
spordivõistlused, batuut, erinevad õpitoad jne
- 12.00** Pärnu seniortantsurühm RÄÄMAKAD
- 12.30** Pärnu Tantsukool STUDIO HAPPY DANCERS
- 13.00** Showtantsu trupp KELMIKAD MANNIKESED
- 13.30** Segarahvatantsurühm ORU JOMMID
- 13.00** KIHNU JOOKS, *Kihnu rahvamaja juures*
- 14.00** TALLINNA ROTARY KLUBI segakoor
Kihnu Muuseumi juures
- 15.00** SPORDIVÕISTLUSED: üleüldine jõukatsumine
ja võistlused *sadamas*
- 17.00** Kihnu naisrühm PITSID PAISTVAD
Metsamaa pärimustalus ja koos tantsimine
Sissepääs piletiga sadamas peolale al 18.00
- 19.00** TEOTEATER lastele
- 19.30** Rahvatantsurühm TUURIT-TUURIT
- 20.00** LÄKI TANTSULE naisrühm
- 20.30** Segarahvatantsurühm SÕLE SEGAJAD
- 21.00** KIHNU PILLILAPSED JA FOLKLOORI-
ANSAMBEL KIHNUMUA (Kihnu Tantsutuba)
- 22.00** ANTSUD
- 23.00** tantsuks ansambel KENTUKID
- 01.00** tantsuks ansambel TUULELÖÖTSUTAJAD

PÜHAPÄEV, 9. juuli

- 10.00** Jumalateenistus kirikus
- 12.00** Surnuaiapäha

TOETAJAD:

Pärnu Postimees

Citadele

SUARU SADAMATURG KUTSUB KAUPLEMA!!!!

Juunis kauplajatele soodushind!

Info ja müügilettide broneerimine
abivallavanem@kihnu.ee, tel 528 8258

Kihnu Kool otsib puhkuste asendajaid.

Kokk 10.07-9.08.2017

Lasteaeda abilist 12.07-24.08.2017

Võtta ühendust direktoriga tel 501 8202 või
epost: kool@kihnu.ee

Vikerraadio murdekeelsed saated lähevad suvepuhkusele

◆ 17. juunist kuni augusti lõpuni tööpäevadel seto, võru, mulgi ning kihnu keel eetris ei kõla.

Pühapäeva hommikutel kell 8.15 ja kordusena südaööl kell 00.05 saame ikka ka suvel kihnu keeles juttu puhuda ning nalja vista.

Toredate kohtumisteni raadiolainetel!

Kase Mark,
raadiomees alates 1962. aastast

Regionaalhaigla

KOPSUARST JA UNEARST KIHNUS 29.-30.06.2017

Dr. Erve Sõõru vastuvõtt Kihnu tervisekeskuses

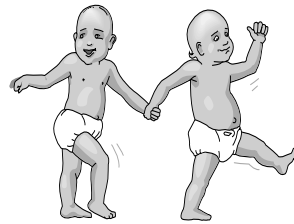
Vastuvõtule on oodatud kõik kihnlased:

- ◆ Kes on suitsetajad või on varasemalt suitsetanud;
- ◆ Kel on õhupuuduse tõttu raske igapäevatoimetusi teha;
- ◆ Kel on sageli nohu ja jagu ei saa;
- ◆ Kel on kahtlus astmale või on juba haiguse tõttu ravil;
- ◆ Kel on kahtlus kroonilisele obstruktiivsele kopsuhaigusele (KOKile) või on juba haiguse tõttu ravil.

Uneuuringule on oodatud valjud norskajad, kel on täheldatud uneaegseid hingamispause ja kes ei puhka end magades välja.

ARSTI KONSULTATSIOON JA UURINGUD ON KÕIGILE KIHNLASTELE TASUTA.

Vajalik saatekiri perearstilt!
Eelregistreerimine tel 513 3193
(Aive Havik, Kihnu valla sotsiaalametnik)

Õnnitleme!

Hille Ojala ja Vallo Umbi perre
sündis 28.04.2017
tütar Mirtel Umb

Juunikuu

sünnipäevalapsed

3. juuni

Salme Tamson (Sassi) 77

4. juuni

Taimot Piisang (Aue-Tappu) 77

6. juuni

Salme Mihhailova (Tammela) 84

14. juuni

Helma Pajumaa (Kiviränga) 74

15. juuni

Jaan Vahkel (Kaja) 78

17. juuni

Inge Rego (Vahtla) 50

21. juuni

Elvi-Miralda Tehvand (Merimetsa) 83

27. juuni

Eve Valm (Endla) 50

Alates 1. juunist 2017 alustab Kihnu postipunkt tööd Kihnu rahvamajas.

Postipunktis saab teenuste eest tasuta
sularahas ja kaardiga.

E-N 13:00-16:00
R, L, P suletud

Agnes Maasing
info telefonil 522 9458
assistent@kihnu.ee

Lahkunud

ELISABET TÄLL
26.01.1924 - 13.05.2017

Fotod: Keneth Lepa

Iga kihnlane ja külaline võis meeleoluka päeva jooksul leida endale sobivat tegevust ja kaasaelamisrõõmu. Kihnu külalised ja sõbrad tõid küla-kostina kaasa nii palju häid sõnu ja siiraid soove, et neist jätkub vähemalt järgmiseks 25 aastaks. Kihnlased ütlesid külalistele aitäh endale kohaselt laulude ja tantsude keeles.

